

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
КОНСТИТУЦИЯЛЫК СОТУНУН СУДЬЯЛАР КОЛЛЕГИЯСЫНЫН
АНЫКТАМАСЫ**

Алмагул Каныбековна Каныбекованын кызыкчылыгындагы
Кадырбек Мусаевич Матсаковдун өтүнүчүн
өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартуу жөнүндө

2023-жылдын 8-декабры

Бишкек шаары

Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотунун судьялар коллегиясынын төмөнкү курамы: Ч.А. Айдарбекова, К.А. Дуйшеев, М.Ш. Касымалиев, сот отурумунун катчысы М.Э. Толобалдиевдин катышуусу менен А.К. Каныбекованын кызыкчылыгындагы К.М. Матсаковдун өтүнүчүн карап чыгып, төмөнкүлөрдү

Т А П Т Ы:

Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотуна 2023-жылдын 10-ноябрында А.К. Каныбекованын кызыкчылыгындагы К.М. Матсаковдун Кыргыз Республикасынын Жарандык процесстик кодексинин (мындан ары – ЖПК) 357-беренесинин 2-бөлүгүнүн Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 23-беренесинин 5-бөлүгүнө, 58-беренесинин 4-бөлүгүнө ылайык келүүсүн текшерүү жөнүндө өтүнүчү келип түшкөн.

Өтүнүчтөн келип чыккандай, «МК Югстрой» ЖЧКсы менен жаран А.К. Каныбекованын ортосунда жер тилкелерин пайдаланууга байланыштуу чыр пайда болуп, «МК Югстрой» ЖЧКсы А.К. Каныбековага карата жер тилкесин пайдаланууда жаратылган тоскоолдуктарды жоюу жана мыйзамсыз орнотулган кашааны алуу жөнүндө доо арызы менен сотко кайрылган.

Арыздануучулар өз кайрылуусунда аталган доо арыздын ар кандай соттук инстанцияларда каралышы тууралуу кеңири токтолгон.

Кайрылуу субъектилери белгилегендей, талаш-тартыштын жүрүшүндө А.К. Каныбекованын өкүлү К.М. Матсаков Кыргыз Республикасынын Жогорку сотуна жогоруда аталган иш боюнча кассациялык даттануу менен кайрылган, бирок ишеним каттын түп нускасы тиркелбей, анын көчүрмөсү талаптагыдай күбөлөндүрүлбөй калгандыгына байланыштуу кассациялык даттануу сот тарабынан арыздануучуга кайра кайтарылып берилген. Бул тууралуу соттун аныктамасы почта аркылуу кеч келгендигине байланыштуу, арыздануучулар процесстик мөөнөттү өткөрүп жиберешкен.

Кассациялык даттануу берүү үчүн өтүп кеткен процесстик мөөнөттү калыбына келтирүү үчүн К.М. Матсаков арыз менен сотко кайрылган. Арызды кароонун жыйынтыгы боюнча, сот ЖПКнын 357-беренесинин 2-бөлүгүнө шилтеме жасап, арызды канаатандыруусуз калтырган. Арыздануучулар мындай жагдай алардын ишти жогору турган сотто кайра каратуу укугун бузууда деп эсептешип, кайрылууда мөөнөттү өткөрүп жиберүүнүн себептери тууралуу кеңири токтолушкан.

Жогоруда баяндалгандын негизинде, арыздануучулар талашылып жаткан ченемди конституциялуу эмес деп таанууну суранышууда.

Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотунун судьялар коллегиясы кайрылууну жана ага тиркелген материалдарды изилдеп чыгып, «Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 30-беренесинин 2-бөлүгүнүн негизинде текшерүү жүргүзгөн судья Ч.А. Айдарбекованын маалыматын угуп, төмөнкү тыянакка келди.

Судьялар коллегиясы кайрылууну кабыл алуу же кабыл алуудан баш тартуу жөнүндө маселени чечүүдө, кайрылууда коюлган маселелердин конституциялык сот өндүрүшүнө жол берилгендигинен жана кайрылуунун «Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын талаптарына ылайык келүүсүнөн келип чыгат.

Конституциялык контролдун укуктук маңызы болуп, конституциялык принциптерге жана орнотмолорго каршы коомдук мамилелерди укуктук жөнгө салууну тастыктаган укуктук мүнөздөгү ынандыруучу жүйөлөрдүн болуусунда ченемдик укуктук актылардын же алардын структуралык элементтеринин Кыргыз Республикасынын Конституциясынын талаптарына ылайык келүүсүн текшерүү саналат. Ушуга байланыштуу, «Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык Мыйзамда Конституциялык сотко болгон кайрылууну тариздөөгө жана арыздануучу койгон маселе боюнча анын көз карашын негиздөөгө болгон бир катар талаптар караштырылган (19, 26, 27 жана 30-беренелер).

Жогоруда аталган конституциялык Мыйзамдын 27-беренесинин 4-бөлүгүнүн 9-пунктуна ылайык арыздануучу өз кайрылуусунда ал койгон маселе боюнча жеке позициясын жана Кыргыз Республикасынын Конституциясынын тиешелүү ченемдерине шилтеме жасалган укуктук негиздемесин көрсөтүүгө милдеттүү. Бул талап арыздануучунун жүйөлөрү фактологиялык эмес, укуктук мүнөздө болуп, конституциялык орнотмолор менен тутумдук байланышта туруп жана аны менен талашылып жаткан укуктук ченемдин жөнгө салуучулук таасиринин конституциялуулугунда анык күмөндүүлүктү пайда кылышы керек дегенди билдирет.

Ал эми арыздануучулардын кайрылуусунда, талашылып жаткан ченем менен Конституциянын тиешелүү ченемдеринин арасындагы тутумдук байланышты так көрсөткөн укуктук мүнөздөгү жүйөлөр келтирилген эмес, болгону фактологиялык мүнөздөгү жүйөлөр, иштин жагдайлары гана баяндалган, бул талашылып жаткан ченемдин конституциялуулугунда аныксыздыкты жаратпайт.

«Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 30-беренесинин 3-бөлүгүнүн 1-пунктунун талабына ылайык, эгерде кайрылуу формасы жана мазмуну боюнча аталган конституциялык Мыйзамдын талаптарына ылайык келбесе, судьялар коллегиясы кайрылууну өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартат.

Жогоруда аталган тыянактардын негизинде, «Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 30-беренесинин 2-бөлүгүн, 3-бөлүгүнүн 1-пунктун, 5-бөлүгүн жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотунун судьялар коллегиясы

А Н Ы К Т А Д Ы:

1. Алмагул Каныбековна Каныбекованын кызыкчылыгындагы Кадырбек Мусаевич Матсаковдун өтүнүчүн өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартылсын.

2. Келтирилген материалдар арыз ээсине кайтарылып берилсин.

3. Аныктама арыздануучу тарабынан үч айдын ичинде Конституциялык сотко даттанылышы мүмкүн.

Судьялар коллегиясы:

Ч.А. Айдарбекова

К.А. Дуйшеев

М.Ш. Касымалиев